Р. Кіплінг "Відкіля пішли броненосці."

із збірки "Just so stories"

Переклад Герасимчука Віталія.

А ось інша історія, о найшановаиіші, про далекі – далекі часи.

В ті далекі – далекі часи жив їжак на їм'я Гостра Колючка, і мешкав він на березі бурхливої річки Амазонки, харчувався різними равликами та хробаками. Їжак мав друга черепаху Твердий Панцир. Вона теж жила на березі бурхливої річки Амазонки, харчувався різними рослина та водоростями. Історія, поки що, виглядає правдивою, о найшановаиіші. Чи не так?

В той же самий час і в тій самій місцині жив Плямистий Ягуар і харчувався усім, що міг зловити. Коли він не зміг зловити ні оленя ні мавпи, то їв жаб та жуків. А одного дня він не зміг зловити нічого і пішов він до своєї матері. Вона розповіла йому, як їсти черепах та їжаків.

Вона говорила багато разів, граціозно махаючи хвостом:

— Запам'ятай сину, коли знайдеш їжака, то ти повинен скинути його у воду і тоді він розвернеться, а коли знайдеш черепаху, то ти повинен видряпати її з панцира своїми пазурами.

Все так і було, о найшановаиіші!

Одного прекрасного вечора, на березі бурхливої Амазонки, Плямистий Ягуар зустрів Гостру Колючку та Твердий Панцир, що сиділи біля стовбура поваленого дерева. Вони не встигли втекти і тому Гостра Колючка згорнувся у клубок, бо був їжаком, а Твердий Панцир глибоко втягла голову та лапи у своє броньоване сховище, бо була черепахою.

Все так і було, о найшанованіші!

— Слухайте мене, бо це дуже важливо, — сказав Плямистий Ягуар, — Моя мама сказала, що зустрівши їжака, я повинен кинути його у воду, де він розвернеться, а зустрівши черепаху, то повинен видряпати її своїми пазурами. Отже, зізнавайтесь, хто з вас їжак, а хто – черепаха? Бо клянусь своїми плямами, я не можу сказати.

— Ти упевнений, що матуся сказала точнісінько так?, — запитав їжак, — Ти цілковито упевнений? Певно вона сказала, щоб розвернути черепаху, ти повинен вилущити її з води своїми пазурами, а щоб видряпати їжака, ти повинен засунути його в панцир.

— Ти упевнений , що матуся сказала точнісінько так?, — запитала черепаха, — Ти цілковито упевнений? Певно вона сказала, щоб намочити їжака, ти повинен видряпати його, а коли зустрінеш черепаху, то ти повинен лущити до тих пір аж до поки вона не розвернеться.

— Не схоже, що вона так говорила, — промовив збентежений ягуар, — Але будь – ласка, повторіть повільніше.

— Коли ти видряпаєш воду, то розвернешся разом з їжаком, — сказав Гостра Колючка, — Запам'ятай, це дуже важливо.

— Але, — сказала Черепаха, — коли ти видряпаєш шматок м'яса, то повинен кинути його разом з черепахою у річку . Ти зрозумів?

— Ви змушуєте тремтіти від люті мої плями від носа до кінчика хвоста , — сказав ягуар, — Окрім того я не хочу слухати ваших порад, я хочу лише знати хто з вас їжак, а хто – черепаха?

— Я не скажу тобі, — сказав Їжак, — Але ти можеш видряпати мене з мого панцира, якщо хочеш.

— Ага, — закричав ягуар, — Тепер я знаю, що ти черепаха. Ти думаєш, що я не здогадаюсь.

І Плямистий Ягуар кинувся на їжака, вдарив своєю лапою і , звичайно, лапа стала схожою на подушечку для голок. І окрім того, він шпурнув їжака так далеко в чагарники, що неможливо було знайти. Ягуар почав облизувати поранену лапу, але колючки ще глибше впивалися в лапу.

Отямившись, звір сказав:

— Тепер я знаю, що він не черепаха. Але як мені дізнатися, що за створіння залишилося?

— Я черепаха, — сказала Твердий Панцир, трохи витягуючи голову, — Твоя матуся права. Вона сказала, що ти повинен видряпати мене з панцира своїми пазурами лапою. Так що починай.

— Але ти не говорила, що вона говорила хвилину тому, — сказав Плямистий Ягуар, вилизуючи свою поранену лапу, — Ти казала, що вона казала щось інше.

— Ти сказав, що я казала, що вона сказала щось інше. Але я не розумію яка різниця, бо якби вона сказала, як ти казав, що я сказала те що вона сказала. Отже, якби я сказала те що вона казала, то вона дійсно сказала щось подібне. З іншого боку, якщо ти думаєш, що вона казала, щоб ти розвернув мене своїми пазурами, замість того щоб утопити мене разом з панциром, то чим я можу зарадити?

— Але ти говорила, що хотіла б, щоб я видряпав тебе з панцира, — сказав ягуар.

— Якщо ти гарно подумаєш, то зрозумієш, що нічого подібного я не казала. Я казала, що твоя матуся сказала, що ти повинен видряпати мене з панцира, — відповіла черепаха.

— І що буде якщо я таки видряпаю тебе з панцира? — розгублено запитав Ягуар.

— Не знаю, бо ще ніхто не видряпував мене з панцира, але я скажу тобі правду, якщо ти хочеш побачити як я плаваю, то кинь мене у річку.

— Я тобі не вірю, — сказав Плямистий Ягуар, — Ти все змішала – те що казала мені мама з тим, що казала мені ти, і я вже не можу розібратись з тим хто що сказав. Але одне пам'ятаю твердо – моя матуся говорила, що я мушу кинути одного з вас у річку і як видається ти дуже хвилюєшся при цьому, гадаю ти не хочеш опинитися у воді. Стрибай у річку і хутчіше!

— Гадаю, що твоїй матусі це не сподобається. Не кажи їй, що я тебе не попереджала.

— Якщо ти ще скажеш ще хоч слово про те, що сказала моя мама .....

Не встиг ягуар закінчити, як черепаха тихо занурилася у води Амазонки й довго — довго пливла під водою, аж до поки насмілилась вилізти на берег, де вже чекав на неї їжак.

— Ми ледве врятувалися, — промовив Гостра Колючка, — Ой, як мені не подобається цей ягуар. Що ти сказала йому?

— Я сказала йому правду, що я – черепаха, але він не повірив і змусив мене кинутись у річку, щоб пересвідчитись, що я є я. Тепер він піде і все розповість своїй матусі. Он послухай!

Вони могли почути як реве Плямистий Ягуар, бігаючи серед дерев на березі бурхливої Амазонки, аж до поки не прийшла мати і не заспокоїла його.

— Сину, сину!, — говорила мати, граціозно махаючи хвостом, — Що ж ти зробив, чого не варто було робити?

— Я спробував когось видряпати з панцира і хтось хотіло, щоб його видряпали з панцира. У результаті — вся моя лапа поколота гострими колючками.

— Сину, сину!, — говорила мати, граціозно махаючи хвостом, — По шпичкам у твоїй лапі, я впевнена, що ти зустрів їжака. Тобі слід було кинути його у воду.

— Я кинув у річку іншу істоту, вона сказала, що вона черепаха, а я не повірив. Кинув її у бурні води Амазонки, а вона не повернулася і я залишився без вечері. Мамо може нам слід пошукати іншу місцину, де живуть менш розумні тварини?

— Сину, сину!, — говорила мати, граціозно махаючи хвостом, — уважно слухай мене і твердо запам'ятай, що я скажу. Їжак звернеться у клубок і його колючки будуть стирчати у різні боки. По цих прикметах ти впізнаєш їжака.

— Мені не подобається ця стара леді, — сказав Гостра Колючка, виглядаючи з під великого листка, — Цікаво, що вона ще знає?

— Черепаха не може звернутися у клубок, — продовжувала Мати Ягуара, граціозно махаючи хвостом, — Вона може лише втягнути свою голову та ноги у панцир. По цих прикметах ти впізнаєш черепаху.

— Мені геть не подобається ця стара леді, — сказала черепаха, — Навіть дитина не забуде цих вказівок. Шкода, що ти, Гостра Колючка, не можеш плавати.

— І не кажи, — відповів Гостра колючка, — Але було б у сто крат краще, якби ти зуміла звернутися клубком. Що за бурмотіння!? Послухаймо Плямистого Ягуара!!!

Плямистий Ягуар сидів на березі бурхливої річки Амазонки, вилизував свою поранену лапу і промовляв сам до себе:

Не може звернуться, але може плисти,

Черепахою зветься,

Звертається клубком, але не може плисти,

Їжаком кличуть його.

— Він до віку не забуде, що сказала йому мати, — сказав Гостра Колючка, — Підтримай мене за підборіддя, Твердий Панцир. Я збираюсь навчитись плавати. Це може бути дуже корисним.

— Чудово, — сказала черепаха і підтримуючи за підборіддя їжака, що зайшов у бурхливі води Амазонки.

— Ти станеш чудовим плавцем, — врешті сказала Твердий Панцир, — Тепер ти спробуй трохи ослабити мої пластини, і побачимо, чи зможу я звернутися клубком. Це може стати у нагоді.

Гостра Колючка допоміг ослабити пластини панцира і після неймовірних зусиль черепаха зуміла трохи звернутися клубком.

— Чудово, — сказав їжак, — Але відпочинь трохи, а то ти геть потемніла в лиці. І давай знову підемо до річки, я спробую освоїти ниряння, що, судячи з твоїх слів, дуже легко.

І знову Гостра Колючка плавав, а Твердий Панцир допомагала йому.

— Чудово, — сказала черепаха, — Трохи практики і ти станеш справжнім китом. А тепер давай знову ослабимо пластини на моєму панцирі і я спробую зробити той чудовий вигин, що ти говорив дуже легкий. Ото здивується Ягуар!

— Чудово, — сказав Гостра Колючка, мокрий від амазонської води, ослабляючи пластини, — Я вже ледве можу тебе вирізнити від своїх родичів. Сильніше ослабити? Так. Ще сильніше? Будь – ласка, тихше крекчи, бо Ягуар почує. Коли ми закінчимо, я хочу освоїти глибоке пірнання, що видається тобі таким легким! Ото здивується Ягуар!

І знову Гостра Колючка пірнав, а черепаха пливла поруч.

— Прекрасно, — промовила черепаха, — Трохи потренуватися у затримці дихання і ти зможеш жити у будиночку на дні бурхливої річки Амазонки. А тепер я спробую вправу – прижати задні лапки до голови. Ти кажеш, що дуже зручно так лежати? Ото здивується Ягуар, побачивши нас!

— Чудово, — сказав Гостра Колючка, — Давай трохи випрямимо пластини на спині. Тепер вони трохи заходять одна на одну, замість того щоб лежати впритул.

— Усе результат вправ, — сказала черепаха, — А я помітила, що твої голки немовби зрослися і здалеку ти більше схожий на ялинкову шишку, чим на колючий коврик.

— Невже?, — сказав їжак, — Це все від плавання. Ото здивується Ягуар, побачивши нас!

Вони продовжили тренуватися, допомагаючи один одному, аж поки не настав ранок. Зійшло сонце і вони відпочивали, вигріваючись на сонечку. Потім черепаха і їжак подивилися один на одного і зрозуміли, що вони змінилися.

— Гостра Колючка, — сказала черепаха, — Я не така, що була вчора і гадаю, що мій вигляд дуже збентежить Ягуара.

— І я теж змінився, — сказав їжак, — Гадаю, що ці пластини, що виникли з колючок, допомогли мені в плаванні. Ох, не заздрю Ягуару! Ходімо і знайдемо його!

Обшукавши береги річки, вони врешті знайшли Плямистого Ягуара, що колисав свою поранену лапу. Побачивши дивних створінь, він аж упав від здивування.

— Доброго ранку, — сказав Гостра Колючка, — Як ведеться твоїй матусі?

— Дякую, дуже добре, — відповів Плямистий Ягуар, — Але вибачте, ми раніше зустрічалися?

— Дуже не ввічливо з твого боку, так швидко все забути, — сказав Гостра Колючка, — Вчора, увечері ти намагався видряпати мене з панцира.

— Але ти не мав ніякого панцира, самі колючки, — відповів Плямистий Ягуар, — Ось подивись на мою поранену лапу.

— А мені ти велів кинутися у бурхливі води річки Амазонки, — сказала черепаха, — Чому ж сьогодні ти такий забудькуватий і грубий?

— Згадай, що казала твоя матуся, — сказав Гостра Колючка.

Не може звернуться, але може плисти,

Черепахою зветься,

Звертається клубком, але не може плисти,

Їжаком – кличуть

Вони разом згорнулися у клубок і почали кружляти навколо Ягуара. Кружляли до тих пір, аж поки у дикого звіра не запаморочилося в голові.

Отямившись, Плямистий Ягуар побіг до своєї матусі.

— Мамо, — сказав він, — Сьогодні я зустрів дві нових тварини. Одне з них, хоча ти казала, що воно не може плавати, плаває, інше – хоча ти казала, що воно не може звернутися клубком, звертається. Мені здається, що вони якось поділили колючки, бо обидва вкриті лускою замість того щоб один мав гострі шпичаки, а інший – гладкі пластини. Окрім того вони можуть звернутися клубком і кружляти, аж поки не запаморочиться у голові.

— Сину, сину, — говорила мати, граціозно махаючи хвостом, — Їжак є їжак і він не може бути нічим іншим окрім їжака. А черепаха є черепаха і ніщо інше.

— Але це не їжак і не черепаха. Це трохи їжак і трохи черепаха, а назву цього створіння я не знаю.

— Дурниці, — відповіла Мати Ягуар, — Усе має власне ім'я. Я буду звати ці створіння броненосцями і на твоєму місці, я б залишила їх у спокої.

І ягуар так і зробив, але дивна річ, о найшанованіші, з тих самих пір на берегах бурхливої річки Амазонки не зустрінеш ні їжаків ні черепах, а лише самих броненосців. Звичайно можна зустріти черепах і їжаків в інших місцях(один з них мешкає у моєму садку), але таке мудре і розумне створіння, покрите лускою, що міцно прилягає до тіла, мешкає лише на берегах Амазонки з далеких — далеких часів і зветься Броненосцем.

Все так було, о найшанованіші !

Чи не так?